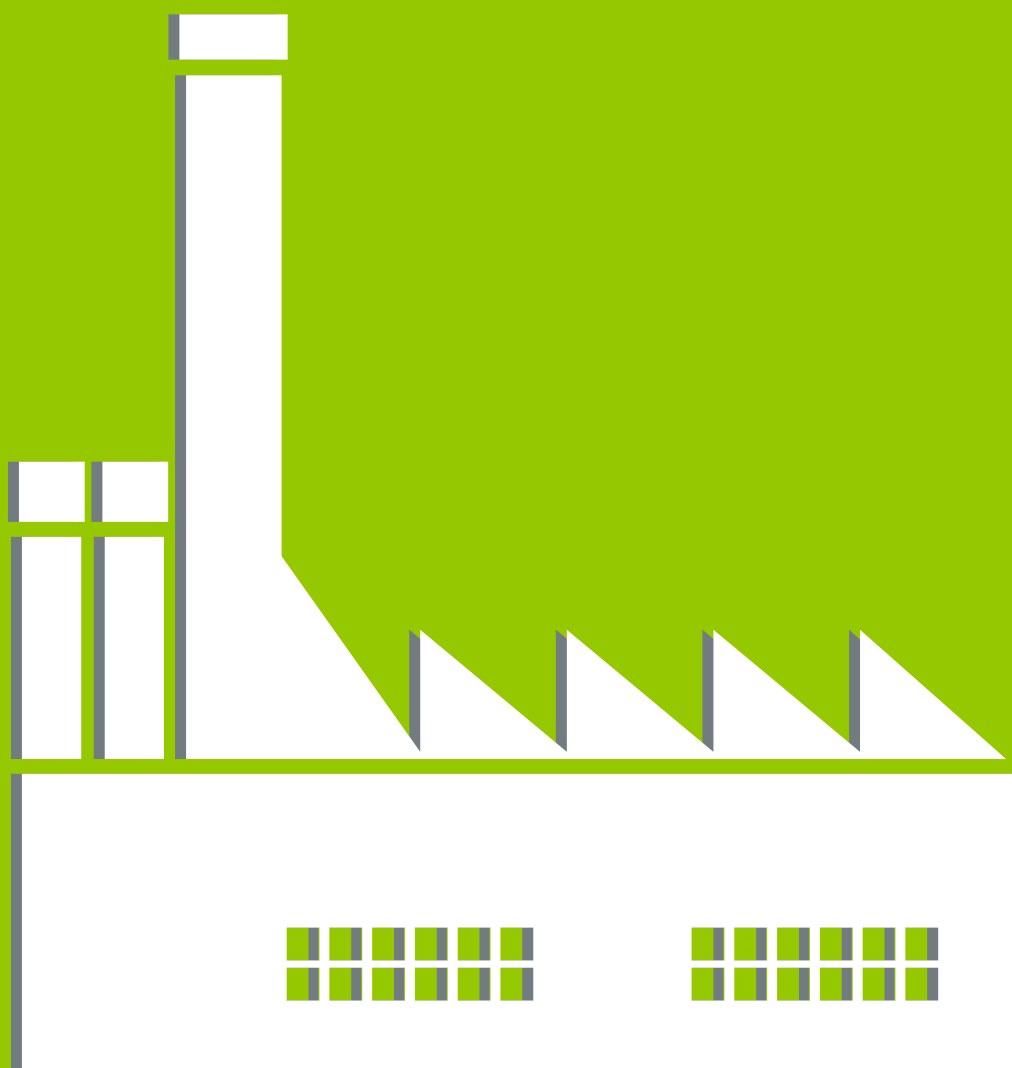

Forsikringsvilkår Næringsforsikring

Gjeldende fra 01.07.2023

INNHold

1.	HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR	3
2.	HVOR FORSIKRINGEN GJELDER	3
3.	HVA SOM ER FORSIKRET	3
4.	HVILKE SKADER SOM ERSTATTES	7
5.	ANDRE PERSONERS HANDLINGER OG UNNLATELSER, SIKKERHETSFORSKRIFTER OG ENDRING AV RISIKO OG SPESIELLE BESTEMMELSER OM NATURSKADE	8
6.	FORSIKRINGSSUMMER	14
7.	SKADEOPPGJØR OG EGENANDELER	15
8.	ANSVAR	19
9.	KRIMINALITETSFORSIKRING	24
10.	RETTSHJELP	27
	SÆRVILKÅR	30
	BESKYTTELSESKRAV 1, 2 og 3	33

FORSIKRINGSAVTALEN BESTÅR AV

- forsikringsbeviset
- forsikringsvilkår og særvilkår
- Generelle vilkår
- Lov om forsikringsavtaler av 16. juni 1989 (FAL)
- Lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989
- det øvrige lovverk med forskrifter

Teksten i forsikringsbeviset og særvilkår gjelder foran forsikringsvilkårene. Forsikringsbeviset og forsikringsvilkårene gjelder foran lovbestemmelser som kan fravikes.

1. HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR

Forsikringen gjelder for

- 1.1 den som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringstaker).
- 1.2 innehaver av panterrett i løsøre eller varer, men bare hvis panthaveren har mottatt forsikringsattest fra forsikringsforetaket, jfr. FAL § 7-1, 3. ledd som er fraveket.
- 1.3 annen panthaver eller eier av ting enn de som er omtalt i punktene 1.1 og 1.2, men bare hvis forsikringstakeren har forsikringsplikt i henhold til lov eller avtale.
- 1.4 ny eier ved eierskifte, men bare inntil den nye eier har tegnet forsikring, og ikke lenger enn 14 dager etter eierskiftet.

Forsikringsforetaket kan med bindende virkning for medforsikrede endre avtalen eller la den opphøre.

Ved skadeoppgjør kan forsikringsforetaket forhandle med forsikringstakeren og utbetale erstatning til denne med bindende virkning for medforsikrede, med mindre forsikringsforetaket har fått skriftlig meddelelse om den medforsikrede interesse etter at skaden inntraff, men før oppgjør finner sted.

2. HVOR FORSIKRINGEN GJELDER

2.1 PÅ FORSIKRINGSSTEDET

Forsikringen gjelder på det sted som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringsstedet).

2.2 UTENFOR FORSIKRINGSSTEDET

- 2.2.1 For ting som midlertidig befinner seg på annet sted og skal til forsikringsstedet, gjelder forsikringen i Norden. Forsikringen gjelder også for ting under transport i egen eller lånt bil eller tilhenger. Borteforsikringen gjelder ikke for
 - varer i egne eller leide lokaler.
 - ting som anvendes i entreprenør-, installasjons-, monterings- eller håndverksvirksomhet.
 - ting på bygge- eller anleggsplass.
 - avbruddstap.

2.3 SPESIELLE GYLDIGHETSOMRÅDER

- 2.3.1 Naturskadeforsikringen og ransforsikringen gjelder i Norge.
- 2.3.2 Ansvarsforsikringen gjelder i Norden.

3. HVA SOM ER FORSIKRET

Det framgår av forsikringsbeviset hva som er forsikret, og hvilke særvilkår som gjelder.

3.1 EIENDELER

Som eiendeler anses maskiner og inventar, med faste og løse installasjoner, som er montert for eller som et ledd i den forsikrede virksomheten. Med faste eller løse installasjoner menes maskinfundamenter av ethvert slag, alle tilknyttede rør og ledninger, maskiners ventilasjonsanlegg m.m.

Eiendeler som er innleid eller lånt omfattes dersom:

- det foreligger skriftlig avtale om at denne skal forsikres og verdien av eiendelen er hensyntatt i valgt forsikringssum

Unntatt er:- Modeller, mønstre, former, stanser, matriser, klisjeer, trykkplater, stående sats o.l., ut over det som er nevnt i pkt. 3.3.9.

3.2 VARER

Som varer anses råvarer, halvfabrikata, ferdige varer, handelsvarer, hjelpestoff, driftsmaterialer, emballasje og lignende.

3.3 UTOVER FORSIKRINGSSUMMEN OMFATTER FORSIKRINGEN OGSÅ:

3.3.1 Avbruddstap

Avbruddstap i inntil 24 måneder (ansvarstiden), beregnet etter reglene i pkt. 7.5 ved stans eller innskrenkninger i driften på grunn av erstatningsmessig tingskade (se pkt. 4) inntruffet på forsikringsstedet i forsikringstiden.

Avbruddstap innenfor ansvarstiden hvis adkomsten eller bruken av forsikringsstedet er fysisk hindret eller vanskeliggjort som følge av en erstatningsmessig skade iht. pkt. 4 eller grunnet midlertidige skadeforebyggende tiltak. Dette gjelder også dersom adkomsten til forsikringsstedet er fysisk hindret som følge av en erstatningsmessig skade som er inntruffet i umiddelbar nærhet av forsikringsstedet eller som følge av redningstiltak etter FAL § 6-4.

Ansvarstiden er 24 måneder og begynner 48 timer fra det tidspunkt skaden hindrer driften (karenstiden), men ikke senere enn 12 måneder fra skadedagen. Medfører streik, lockout eller annen force majeure at utbedringen eller gjenoppføringen hindres, forskyves ansvarstiden tilsvarende i inntil 12 måneder fra skadedagen.

Avbruddstap som følge av at brann-, vann-, tyveri- eller naturskade rammer forsikringstakers faste vareleverandør eller kunder innen Norden, erstattes med inntil kr 500 000.

Unntatt er:

- Avbruddstap som følge av reduserte ytelser fra vann-, tele-, og elektrisitetsverk eller andre offentlige eller private tjenesteytelser.
- Avbruddstap som skyldes at bruken av forsikringsstedet blir fysisk hindret eller vanskeliggjort som følge av forhold nevnt i pkt. 4.3.14.
- Avbruddstap som skyldes omsetningstap (evt. svikt) som følge av tvungen nedstenging med bakgrunn i brudd på offentlige lover og forskrifter, eller som følge av pålegg om nedstengning fra offentlig myndighet.

3.3.2 Ansvars- og rettshjepsforsikring

- Ansvarsforsikring som innehaver av den forsikrede virksomhet. Se pkt. 8.
- Rettshjepsforsikring for tvist i egenskap og i tilknytning til virksomhet angitt i forsikringsbeviset. Erstatningen er begrenset til kr 200 000. Se pkt. 10.

3.3.3 Nyanskaffelser

Nyanskaffelser av løsøre i avtaleperioden med inntil 10 % av forsikringssummen. Verdiøkningen skal meldes forsikringsforetaket senest ved utløpet av avtaleperioden.

3.3.4 Ryddingsutgifter

Utgifter til rivning, rydding og bortkjøring av verdiløse rester av skadde ting etter erstatningsmessig skade med inntil kr 2 500 000.

3.3.5 Giftig og miljøfiendtlig avfall

Merutgifter, innenfor et tidsrom av 12 måneder, til lagring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av skadde ting etter erstatningsmessig skade når påbud er gitt med hjemmel i lov eller forskrifter, med inntil kr 1 500 000.

Unntatt er utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.

3.3.6 Prisstigning etter skade

Påløpte ekstrautgifter på grunn av prisstigning etter skade med inntil 20 % av erstatningen for hver skadde ting, se pkt. 7.6.

3.3.7 Salgspant

Forsikringstakers interesse i ting solgt med salgspant.
Erstatningen er begrenset til kr 200 000.

3.3.8 Tap av gass, væske eller strøm

Utgifter ved tap av gass, væske eller strøm som følge av annen erstatningsmessig skade.
Erstatningen er begrenset til kr 200 000.

3.3.9 Modeller, mønstre, former o.l.

Modeller, mønstre, former, stanser, matriser, klisjeer, trykkplater, stående sats o.l.
Gjenanskaffelse må skje innen 2 år.
Erstatningen er begrenset til kr 200 000.

3.3.10 Flytting og lagring

Flytting og midlertidig lagring av forsikrede ting etter erstatningsmessig skade.

3.3.11 Rekonstruksjon av arkiver, datafiler o.l.

Utgifter i inntil 24 måneder til nødvendig rekonstruksjon av manuskripter, yrkestegninger og beregninger, arkiver, datafiler og -program etter erstatningsmessig skade.
Rekonstruksjon må foretas innen 2 år.
Erstatningen er begrenset til kr 500 000.

Sikkerhetsforskrift, se pkt. 5.2.5.

3.3.12 Ekstrautgifter/Forsering

Forsikringen omfatter merkostnader for å opprettholde ordinær drift etter en erstatningsmessig skade på ting. Forsikringssummen er begrenset til kr 500 000.

3.3.13 Glass og plastruter

(Dekningen gjelder ikke utenfor forsikringsstedet).

Glass eller plastruter som er ferdig innsatt i vinduer, dører, innredning og inventar i egne og leide lokaler.

Egenandelen for glass eller plastruter, se pkt. 7.7.1.3.

Forsikringen omfatter også:

- Ekstrautgifter til midlertidig innsetting av glass av enkleste sort når ny rute ikke kan skaffes innen rimelig tid.

I tillegg erstattes ekstrautgifter med inntil kr 10 000 til maling, gravering m.m.

3.3.14 Bygningsmessig tilleggsinnredning

Bygningsmessig tilleggsinnredning bekostet av sikrede som leietaker når innredningen ikke lenger kan utnyttes fordi leieforholdet opphører som følge av skade eller fordi innredningen ikke blir utbedret som ledd i bygningsskadens utbedring.

Ved beregning av tapet tas hensyn til den sannsynlige brukstid for innredningen, varigheten av leieavtalen og muligheten for forlengelse av avtalen. Vanlig vedlikehold/oppussing anses ikke som bygningsmessig innredning.

Erstatningen er begrenset til kr 500 000.

3.3.15 Kriminalitetsforsikring

Forsikringen omfatter:

Direkte tap som sikrede påføres ved at ansatte eller tredjeperson gjør seg skyldig i underslag, bedrageri, utroskap eller dokumentfalsk.

Erstatningen er begrenset til kr 1 000 000. Se pkt. 9.

Sikredes ansvar for formuestap påført sikredes kunder ved en straffbar handling begått av en av sikredes ansatte.

Erstatningen er begrenset til kr 1 000 000. Se pkt. 9.

Sikkerhetsforskrift, se pkt. 5.2.5, 5.2.6 og 5.2.7

3.3.16 Eiendeler tilhørende ansatte og kunder

Skade på ansattes eiendeler på forsikringsstedet etter erstatningsmessig skade, se pkt. 4.

Erstatningen er begrenset til kr 20 000 pr. ansatt.

Skade på kunders eiendeler på forsikringsstedet etter erstatningsmessig skade, se pkt. 4, når det foreligger skriftlig avtale om forsikringsplikt av eiendelene under oppbevaring. Erstatningen begrenset til kr 100 000 pr. kunde.

Samlet erstatning er begrenset til kr 1 000 000 pr. skadetilfelle.

3.3.17 Skadeverk på leide rom ved innbrudd

Skadeverk iht. Straffelovens § 351 og § 352 som oppstår på leide rom i forbindelse med innbrudd er omfattet når det foreligger skriftlig avtale om at huseier skal holdes skadesløs. Erstatningen er begrenset til kr 50 000.

3.3.18 Psykologisk førstehjelp

Forsikringen omfatter behandlingsutgifter til psykologisk førstehjelp som skyldes at den ansatte har blitt utsatt for ran og/eller overfall iht. Straffelovens § 327 og § 328. Forsikringen dekker inntil 10 behandlings-timer per hendelse. Reisekostnader i forbindelse med behandling dekkes etter Statens satser.

Samlet erstatning er begrenset til kr. 50 000 per hendelse.

3.4 UTEN SÆRSKILT AVTALE OMFATTER FORSIKRINGEN IKKE:

3.4.1 Motorvogn

3.4.2. Arbeidsmaskin:

- som er bygd for fart større enn 10km/t
- med egenvekt over 750 kg
- som er registreringspliktig iht. vegtrafikkloven §§ 15 og 16, jf. FOR-1990-01-25-92 § 2-2
- på-/avmontert utstyr til ovennevnte

3.4.3 Følgende objekter, med mindre de anses som varer og er for salg i næringsvirksomheten:

- tilhenger til motorvogn
- liten elektrisk motorvogn
- arbeidsmaskin med eget framdriftsmaskineri med vekt under 750 kg og ikke er bygd for fart større enn 10 km/t, samt på-/avmontert utstyr til disse
- luftfartøy, herunder drone
- seilbåt eller motordrevet fartøy

3.4.3 Penger og verdipapirer utover kr 200 000.

4. HVILKE SKADER SOM ERSTATTES

4.1 FELLESREGLER

Med skade forstås også tap av ting, avbruddstap og utgifter nevnt i pkt. 3.

Aldersfradrag og egenandeler, se punktene 7.7.1 og 7.7.2.

Sikkerhetsforskrifter, se pkt. 5.

4.2 HVILKE SKADER ERSTATTES

Forsikringsforetaket svarer for

- plutselig og uforutsett skade som rammer ting som er ferdig testet og driftsklare.
- naturskade i henhold til Lov om naturskadeforsikring.

4.3 HVILKE SKADER ERSTATTES IKKE

Forsikringsforetaket svarer ikke for:

4.3.1 Utgifter til vedlikehold og forbedringer.

4.3.2 Svi- og gnistmerker som ikke skyldes brann.

4.3.3 Skade ved vanlig bruk, dusjing, søl, eller kondens uansett årsak

4.3.4 Skade ved sopp, muggsopp, råte, insekter, bakterier eller heksesot, uansett årsak.

4.3.5 Skade som kun består av flekker, riper, hakk, merker, svinnsprekker og avskallinger.

4.3.6 Utett isolerglass.

4.3.7 Skade som skyldes funksjonsfeil eller slitasje alene.

4.3.8 Skade som følge av virus, hacking og annen uautorisert datainntrenging.

4.3.9 Tyveri fra andre steder enn låst bygning, låst container, låst bil, låst skaphenger, låst tank eller låst rom i bygning. Likevel erstattes:

- tyveri av stillaser utendørs som er satt opp for bruk, og tyveri av robotgressklipper fra uteareal.

4.3.10 Skade på forsikret ting eller del av ting som skyldes at den for sitt formål er feilaktig konstruert, utført, dimensjonert, montert eller beheftet med materialfeil.

4.3.11 Skade som leverandør, reparatør eller andre er pliktig til å erstatte i henhold til gjeldende rett, kontrakt, garanti eller annen avtale.

Når den sikrede er produsent eller forhandler av den forsikrede ting, svarer forsikringsforetaket ikke for skader som omfattes av den alminnelige garanti for vedkommende bransje og heller ikke for skade på forsikret del som skyldes at delen for sitt formål er feilaktig konstruert, dimensjonert eller på annen måte feilaktig utført.

4.3.12 Ved naturskade omfattes ikke:

- varer under transport, motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, skip, småbåter og ting i disse, fiskeredskap på fartøy eller i sjøen, utstyr i sjøen for produksjon av fisk, fisk i steng, lås eller dam, utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen
- skog
- avling på rot
- beite, innmark, utmark
- ting som det ikke er naturlig å brannforsikre
- sjøkabler, fjordspenn og luftspenn over vann inkl. feste på land
- flytebrygge og andre flytende konstruksjoner, gangbru/landgang, stein- og betongbrygger, moloer, bruer, klopper, damanlegg, tunneler i fjell og lignende.
- skade som alene rammer antenner, skilt, markiser og lignende.
- skade på byggverk eller ting i dette når byggverket er oppført etter at det for vedkommende område er nedlagt bygge- og deleforbud, i medhold av naturskadeloven § 22, og skaden er av slik art som vedtaket gjelder
- utgifter til forebygging, sikring, flytting eller andre tiltak som ikke skyldes direkte skade på forsikret byggverk eller løsøre.

5. ANDRE PERSONERS HANDLINGER OG UNNLATELSER, SIKKERHETSFORSKRIFTER OG ENDRING AV RISIKO OG SPESIELLE BESTEMMELSER OM NATURSKADE

5.1 ANDRE PERSONERS HANDLINGER OG UNNLATELSER

Hvis sikredes rett til erstatning bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlatelser, gjelder dette også ved tilsvarende handlinger eller unnlatelse gjort av ansatt som har det overordnede ansvar for den del av virksomheten hvor forsømmelsen er gjort.

Den som ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde eller å påse at sikkerhetsforskriftene blir overholdt, kan helt eller delvis miste retten til erstatning. Retten bortfaller også om forsømmelsen er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har en særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere, herunder formenn o.l.

Ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskriften som gjelder innbruddsikring, kan rett til erstatning bortfalle ved forsømmelse gjort av den som er betrodd nøkler eller ansvaret for låsing der tingen befinner seg.

For medforsikret tredjeperson får reglene om bortfall av erstatningen ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskrift tilsvarende anvendelse. Dette gjelder likevel ikke tredjepersoner medforsikret etter FAL § 7-1, 2. ledd.

5.2 SIKKERHETSFORSKRIFTER

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de sikkerhetsforskrifter som er fastsatt i forsikringsbeviset til enhver tid overholdes.

Har sikrede forsømt å overholde sikkerhetsforskriftene, eller å påse at de blir overholdt, kan forsikringsforetakets ansvar settes ned eller falle helt bort, jfr. FAL § 4-8.

Det samme gjelder hvis forsømmelsen er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art eller av andre som har særlig selvstendig stilling innen virksomheten, eller av arbeidsledere som i arbeidstiden følger dem de er satt til å lede.

5.2.1 Sikring mot brannskader

5.2.1.1 Offentlige lover og forskrifter og krav til kontroll

Bestemmelser gitt i

- lov om brannvern med forskrifter, samt pålegg gitt av offentlig brannmyndighet og
- lov om tilsyn med elektriske anlegg med tilhørende forskrifter samt pålegg gitt av det stedlige el-tilsyn, skal følges.
- der det er pålagt gjennomført, eller gitt rabatt for el-kontroll skal denne utføres av en sertifisert kontrollør i henhold til NEK-405-2 for bolighus, og NEK- 405-3 for næring og landbruksbygg. (NEK står for Norsk elektroteknisk komite). Kontrollintervallene skal utføres i henhold til de fastsatte bestemmelsene fra FG (FG Skadeteknikk), ut i fra type bygning/risikoklasse. Eier/bruker skal benytte autorisert installatør for å utbedre feil eller mangler som avdekkes etter gjennomført El - kontroll.

5.2.1.2 Ansvarshavende for brannforebyggende arbeid

Bedriftens ledelse oppnevner en person til å forestå det brannforebyggende arbeid.

Vedkommende skal

- sørge for at denne sikkerhetsforskrift er fulgt. Avvik skal rapporteres.
- sørge for at ansatte instrueres om brannforebyggende tiltak, bruk av sløkkeutstyr og alarmeringsrutiner.
- sørge for at forhold som synes å true brannsikkerheten blir rettet straks.

5.2.1.3 Brann-/seksjoneringsvegger, branndører og brannlemmer

Brannvegger skal tilfredsstille offentlige krav, og alle åpninger skal være sikret slik at veggens brannklasse opprettholdes.

Branndører og -lemmer skal være selvlukkende.

Branndører og brannlemmer holdes åpne hvis de har automatisk lukking ved et branntilfelle.

Slike skal funksjonsprøves minst en gang pr. uke.

5.2.1.4 *Slukkingsredskaper*

Påbudte slukkingsapparater/brannslanger skal være tilstede på avmerket lett synlig og tilgjengelig plass og i god stand. Slukkingsutstyr skal kontrolleres minst en gang i året. Hvert apparat skal være forsynt med en merkelapp som viser datoen for siste kontroll.

5.2.1.5 *Varme arbeider*

Med varme arbeider forstås arbeider hvor det benyttes arbeidsverktøy og -utstyr som genererer gnister og varme som kan føre til brann. Varme arbeider omfatter bruk av åpen flamme, varmlufts-, sveise-, skjære- og slipeutstyr.

Hvor sikkerhetsforskriften gjelder

Denne gjelder ved utførelse av varme arbeider i alle miljøer med brannrisiko. Unntatt er varme arbeider som utføres i spesielt tilrettelagte produksjons- og verkstedrom. Rommet skal være adskilt fra annen virksomhet som egen branncelle. Denne skal ha ubrennbare overflater.

Avtale med ekstern håndverker/entreprenør

Dersom varme arbeider skal utføres av ekstern håndverker/entreprenør skal sikrede påse at sikkerhetsforskriftens krav inngår i skriftlig avtale eller kontrakt med denne.

Sikkerhetskrav

- Arbeidsinstruks for utførelse av varme arbeider utgitt av Finans Norge eller tilsvarende instruks skal være utfylt og signert før utførelse av arbeidet. Arbeidsinstruksen er tilgjengelig på www.fgsikring.no.
- Alt brennbart materiale i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være fjernet eller beskyttet.
- Åpninger i gulv, vegger og tak i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være tettet. Eget slukkeutstyr i forskriftsmessig stand, minimum 2 stk. 6 kg/liter håndslukkeapparat skal være lett tilgjengelig. Ett håndslukkeapparat kan erstattes med brannslange påsatt vann frem til strålerøret.
- Navngitt brannvakt skal kontinuerlig overvåke brannrisiko under arbeidet, i pauser og nødvendig tid etter at arbeidet er avsluttet, minimum en time. Utførende kan være brannvakt der brannrisikoen vurderes som lav.
- Brannvakt og utførende skal ha gyldig sertifikat for utførelse av varme arbeider fra Norsk brannvernforening eller samarbeidende organisasjon i øvrige nordiske land.

I tillegg til punktene over gjelder følgende sikkerhetskrav ved arbeider på tak

- Det er forbud mot bruk av åpen flamme på oppførede og luftede treak.
- Ved bruk av åpen flamme på kompakte og øvrige tak som ikke er nevnt i punktet over skal brennbar isolasjon være beskyttet med minst 30 mm ubrennbar isolasjon. Ved bruk av åpen flamme skal det være en sikkerhetsavstand på minst 60 cm til parapet, gesims, gjennomføringer, sluk og lignende som består av brennbare materialer.

Sertifikat

Personer som benytter maskiner og utstyr i henhold til definisjonen av varme arbeider utenom faste, spesielt tilrettelagte og brannsikre arbeidsplasser, skal ha gyldig sertifikat fra Norsk Brannvernforening eller samarbeidende organisasjon i øvrige nordiske land for den type arbeid som skal utføres.

5.2.1.6 *Sikkerhetsforskrift for brannsikring av frityr, koke- og stekeinnretninger i kommersielle kjøkken*

Omfang

Kommersielle kjøkken med frityranlegg eller koke- og stekeinnretninger hvor det benyttes olje eller fett skal ha automatisk slukkeanlegg.

Systemkrav

Systemet skal prosjekteres og installeres i henhold til en relevant standard. Minimumskrav er gitt i NFPA 17A og det skal dokumenteres at system og funksjonalitet oppfyller krav i standarden.

Slukkeanlegget skal kunne løse ut både automatisk og manuelt. Strøm og gasstilførsel skal frakobles automatisk ved aktivisering av anlegget.

Slukkemediet skal være godkjent for matfett og hindre re-antennning etter slukking. Slukkeanlegget skal i tillegg til å dekke frityr, koke- og stekeinnretninger også minimum dekke ventilasjonshette med fettfilter og ventilasjonskanal i henhold til systemkrav. Ytelsen til slukkeanlegget skal være testet i henhold til UL 300 av et akkreditert sertifiseringsorgan.

Kontroll, ettersyn og vedlikehold

Produsentens bestemmelser om kontroll, vedlikehold og ettersyn av slukkeanlegget skal følges, det skal verifiseres at dette dekker minimumskrav gitt i NFPA 17A. Standarden angir at vedlikehold skal utføres minst halvårlig av kvalifisert personell som har gjennomgått nødvendig opplæring av leverandøren. Kontroll, ettersyn og vedlikehold skal dokumenteres.

Rengjøring

Frityr, koke- og stekeinnretninger med filter, avtrekksvifte og kanal skal rengjøres som angitt av produsent og leverandør. Frekvens for rengjøring må tilpasses angjeldende bruk. Fettfilter må likevel som et minimum rengjøres minst hver uke, hyppigere ved behov og kanal med avtrekksvifter må rengjøres hvert år, helt ut til det fri.

Strøm- og gasstilførsel

Strøm og eventuell gasstilførsel for frityr, andre koke- og steke innretninger skal frakobles ved arbeidstidens slutt.

Håndslukkere

I tillegg til automatisk slukkeanlegg er det krav til manuelt håndslukkeapparat, minimum 6 liter, brannklasse 75F, testet og godkjent etter gjeldende standard, NS-EN 3.

Plassering av slukkeapparat skal være merket, fastmontert, lett synlig og lett tilgjengelig.

Håndslukkeapparat skal kontrolleres iht. NS 3910 av kompetent person.

Opplæring

Berørt personell skal gjennomføre opplæring i virkemåte, bruk av automatisk slukkeanlegg med manuell utløsning og slukking med manuelt håndslukkerapparat.

Opplæringen skal inkludere aktuelle bestemmelser i denne sikkerhetsforskriften og leverandørens anbefalte rutiner etter utløst slukkeanlegg.

5.2.1.7 Tobakksrøyking

I produksjons- og lagerlokaler tillates røyking bare på de steder som er angitt i bedriftens egne røykebestemmelser.

Røykebestemmelsene skal være utarbeidet med tanke på brannsikkerheten og være godkjent av bedriftens ledelse.

5.2.1.8 Orden og renhold

Avfall som kan selvantenne og avfall som kan avgi brennbare gasser, skal legges i egne beholdere av flammefast materiale med selvlukkende lokk, eller straks fjernes til betryggende sted.

Betryggende avfallshåndtering skal være etablert.

Brenning av avfall skal foregå på forsvarlig måte og bare på sted hvor brannsikringen er ivaretatt.

5.2.1.9 Drift og vedlikehold

Forsikringstaker skal holde de forsikrede ting i god driftsmessig stand og påse at offentlige og andre forskrifter til forebygging eller begrensning av skade blir overholdt.

Forsikringstaker skal sørge for jevnlig snømåking av tak, veranda, balkong og terrasse på bygning han benytter til sin virksomhet, slik at skade ikke oppstår. Bygningen må tilfredsstille de lastkrav iht.

Bygningslovgivningen som gjaldt da bygningen ble bygd/ombygget.

5.2.1.10 Utendørs oppbevaring av brennbart materiale

Avfallsbeholdere med papir og annet brennbart materiale, brennbart materiale som ligger fritt eller i container, søppelkasser, papirkurver og lignende, skal plasseres slik at brann ikke kan spre seg til bygninger. Avstand til nærmeste byggverk skal være minst 5 meter.

Unntak:

Dersom brennbart materiale er oppbevart i lukket og låst container/oppbevaringsenhet som er konstruert slik at brann ikke kan spre seg ut av containeren/oppbevaringsenheten, kan brennbart materiale oppbevares nærmere bygningens vegg.

Lagre av brennbart materiale der høyden er over 4 meter eller areal større enn 200 m² skal plasseres minimum 25 meters avstand til byggverk.

5.2.2 Sikring mot elektriske fenomenskader

Elektronisk styrte maskiner og apparater og elektroniske komponenter skal på nett- og signalsiden være beskyttet mot overspenning forårsaket av atmosfæriske utladninger, nettskøy fra elektriske motorer, apparater o.l., samt mot variasjoner i nettspenningen.

Leverandørs/producents brukerveiledning må følges, og den som betjener innretningen må være kvalifisert til dette.

5.2.3 Sikring mot vann- og rørskader

- Bygningen skal holdes tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskaider.
- Varer skal plasseres minst 10 cm over gulv.
- Sluk og vannlåser skal rengjøres regelmessig og det skal kontrolleres at sluk ikke er tildekket.
- Vaskemaskin/oppvaskmaskin skal stå i rom med sluk eller ha innebygd stoppeventil.
- Kjøleskap, kaffe- og isbitmaskiner og lignende, som er tilkoplede vann, skal ha automatisk avstenging med føler, i områder hvor lekkasje kan oppstå. Leverandørens vedlikeholdsplan skal følges.
- Er virksomheten opphørt og eiendommen fraflyttet, skal i tillegg ledninger og anlegg for vann og annen væske tappes ned ved fraflytting.

5.2.4 Innbruddssikring

Adkomstdører, vinduer og andre åpninger skal være sikret i henhold til det særvilkår (N01, N02 og N03) som er angitt i forsikringsbeviset.

Ved oppbevaring av tyveriutsatte varer og løssøre kreves at svake bygningskonstruksjoner skal forsterkes. FG's anbefalinger skal følges.

Tyveri og skadeverk begått av uvedkommende som har latt seg låse inne dekkes kun når FG-godkjent alarm er i drift.

Penger og verdipapirer skal oppbevares i låst skuff eller skap. Kravet om låsing gjelder ikke for inntil kr 5 000 i kassaapparat.

Nøkler/koder skal oppbevares utenfor forsikringsstedet eller i låst FG-godkjent sikkerhetsskap forsynt med FG's merke eller ved at betrodd person bærer den på seg. Skapet skal være boltet fast til gulv eller vegg iht. produsentens monteringsanvisning.

Dersom det fremgår av forsikringsbeviset at forsikringen er utvidet til å omfatte tyveri av inventar og løssøre i ubemannede lokaler, skal lokalet være videoovervåket og man skal ha oversikt over hvem som brukere av lokalet (for eksempelvis ved kode/adgangskort) til enhver tid.

For container gjelder følgende:

Containeren skal være minst 7,5 m³ (Halvcontainer)

Dørhengsler skal være sikret slik at døren ikke kan løftes av i låst stilling.

Døren skal være sikret med minst 2 FG-godkjente bakkantbeslag eller tilsvarende sikring.

Døren skal være låst med minst 1 FG-godkjent containerlås eller bom og hengelås med følgende krav:

- Bommen skal sikre døren og være av stål med et tverrsnitt på minst 60 x 10 mm. eller annet med tilsvarende styrke.
- Bommens festeanordning til karm skal minst tilsvare bommens styrke og være montert etter produsentens anvisninger
- Festeanordningen skal ikke kunne demonteres fra utsiden
- Bommens hengelåsbeslag skal være av stål og ha samme styrke og dimensjon som hengelåsbøylen. Beslagets og hengelåsens bøyler skal fylle hverandre
- Hengelåsbeslaget skal være konstruert slik at det beskytter låsen
- Bommen skal låses med FG-godkjent hengelås, minimum klasse 3.
- Hengelåsbeslaget skal være FG-godkjent og ha samme klasse som hengelåsen.

Containeren skal være sikret slik at den ikke kan fjernes, og være plassert slik at tilkomst med bil for bortkjøring av container ikke kan skje. Lagres lettomsattelige varer i container, skal området rundt containeren i tillegg være inngjerdet med et minst 2,5 m høyt gjerde av stålflettverk med overklatringsvern.

For utendørs tank/tankanlegg gjelder følgende:

- påfyllingspunkt og tømmeinnretning skal være låst med FG-godkjent lås.

5.2.5 Sikring av datasystemer, dataregistre og programmer

Sikrede plikter å utarbeide adgangs- og autorisasjonsregler for sine datasystemer. Sikrede plikter også å føre kontroll med at reglene blir fulgt og oppdatert.

Systemer og data skal være beskyttet på en slik måte at kun medarbeidere med rettmessig adkomst har adgang, f.eks. med passord. Hvor risikoen for brudd på adgangsautorisasjonen anses å være særlig høy skal brukeridentifikasjon og passord suppleres med magnetkort, kodebrikke eller tilsvarende sikkerhetsløsning.

Passord og koder skal skiftes omgående hvis det er grunn til å anta at en ikke-autorisert person har fått kjennskap til disse.

Sikrede plikter å sørge for sikkerhetskopiering og oppbevaring av data, slik at en til enhver tid kan gjenskape data, som måtte være slettet/mistet ved en brukerfeil, en fysisk feil eller i forbindelse med uhell, hærverk eller et forsikringstilfelle, hvor de databærende medier er blitt ødelagt eller forsvunnet.

Brukere skal ha en entydig brukeridentifikasjon.

Tildelte adgangsrettigheter skal kun anvendes personlig av brukeren.

Det skal være en klar adskillelse (funksjonsadskillelse) mellom de som rekvirerer adgangsrettigheter til en bruker og de som oppretter brukerens rettigheter i systemene.

Det skal, så vidt det er teknisk mulig, på ethvert system føres en automatisk logging av alle funksjoner i relasjon til data- og adgangssikkerheten.

Loggen skal minimum inneholde:

- Login / logout tidspunkter pr. brukerid.
- Forsøk på uberettiget adgang til programmer og data.

Maskinelle logger skal ligge beskyttet, f.eks. i kryptert form utilgjengelig for den alminnelige bruker, og kun med adgangsmulighet for sikkerhetsadministratoren.

Det skal ukentlig tas sikkerhetskopi av data. Kopien skal oppbevares i en annen bygning eller i låst dataskap, uansett på en slik måte at original og sikkerhetskopi ikke kan ødelegges ved samme skadehendelse. Skapet skal tilfredsstillende krav til brannsikkerhet A120 ifølge NT FIRE 017.

Nøkler skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

5.2.6 Regnskap

Sikredes regnskaper skal føres og revideres i samsvar med god regnskapsskikk.

5.2.7 Straffbare handlinger

Straffbare handlinger skal straks de blir oppdaget meldes til påtalemyndigheten.

Dersom sikrede ved handling eller unnlattelse forsømmer å overholde eller påse at sikkerhetsforskriftene overholdes, kan han helt eller delvis miste retten til erstatning, jf. forsikringsavtaleloven (FAL) paragraf 4-8.

Identifikasjon med sikrede:

Retten til erstatning faller bort dersom forsømmelsen er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har en særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere, herunder formenn og lignende, jf. FAL paragraf 4-11, siste ledd.

5.2.8 Forskriftsmessig utførelse av bygningsarbeid og reparasjoner.

Reparasjoner, nyinstallasjoner og bygningsarbeid skal utføres etter gjeldende forskrifter.

I tillegg skal følgende arbeid utføres av autoriserte håndverkere/repairatører:

- Reparasjoner / nyinstallasjoner av elektriske anlegg og VVS.
- Bygningsarbeid som berører bærende konstruksjoner.
- Varme arbeider, f.eks. taktekking, sveising o.l.

5.2.9 Innhold i frysedisk/-skap og fryse-/kjølerom

Godkjennelse

Kjøle- fryseenheten skal være prosjektert, installert og godkjent i overensstemmelse med de til enhver tid gjeldende norske standarder innenfor samlingen NS ICS 27.200: Kuldeteknikk, Norsk Kuldenorm, Maskindirektivet, Trykkdirektivet og offentlige lover og forskrifter.

Rutinekontroll

Rutinekontroll etter produsentens driftsinstruks skal gjennomføres av godkjent kontrollør minimum én gang pr. år.

Mangler og/eller avvik som avdekkes i forbindelse med rutinekontrollen skal utbedres umiddelbart. Gjennomførte rutinekontroller skal kunne dokumenteres og på forlangende legges fram for forsikringsforetaket. Alle utgifter i forbindelse med rutinekontrollen og utbedringer bæres i sin helhet av sikrede.

Drift og vedlikehold

Kjøle- fryseenheten skal alltid holdes i full driftssikker stand.

Kjøle- fryseenhetens driftsinstruks, test prosedyrer, service- og vedlikeholdsprogram skal følges, og skal sammen med drifts- kontrolljournaler etc. alltid være tilgjengelig som en del av internkontrollen. Overvåkingssenheten skal ved feil, strømbrytning og temperaturendring i kjøle- fryseenheten gi en lokal akustisk alarm, samt automatisk overføre alarmer til ansvarshavende eller annet aksjonsapparat med døgnbemannet godkjent vaktjeneste.

Overvåkingssenheten skal ha dobbel kraftforsyning, hvor den ene kan være nødstrøm med batterikapasitet for 24 timers drift inkl. alarm i én time.

Ved kunngjøring av varslet strømutkobling, streik eller lockout, eller andre hendelser som kan forårsake skade, må nødvendige skadeforebyggende tiltak iverksettes.

Ettersyn og egenkontroll

Alle punkter i service- vedlikeholdsprogrammet som er utarbeidet av kjøle- fryseenhetens leverandør/produsent skal følges iht. revisjonsboken.

Drifts- kontrolljournaler skal dateres og signeres. Forsikringsforetaket skal ha tilgang til dokumentasjonen i virksomhetens internkontroll.

Endringer av kjøle- fryseanlegget

Vedlikeholdsarbeid, reparasjoner, forandring, ominnredning eller utvidelse må ikke gjøres med mindre kjøle- fryseenhets temperaturer opprettholdes.

Forandringer eller endringer må planlegges og utføres etter gjeldende regler, av klassifisert personell i godkjent firma.

5.3 ANSVARSBEGRENSNINGER VED ENDRING AV RISIKO

5.3.1 OPPHØRT VIRKSOMHET OG FRAFLYTTET EIENDOM

Er virksomheten opphørt og eiendommen fraflyttet, erstattes bare skader ved brann, direkte lynnedslag og naturskade.

5.3.2 Sikringstiltak

Sikringstiltak nevnt i forsikringsbeviset skal være gjennomført og holdt ved like. Hvis det har skjedd en endring som betinger høyere premie, kan forsikringsforetakets ansvar bli satt forholdsmessig ned.

5.3.3 Endring av virksomhet

Ved endring av virksomhet som medfører økt risiko og som betinger en høyere premie kan forsikringsforetaket sette ned erstatningen forholdsmessig, jf. FAL § 4-7. Er endringen av vesentlig betydning for risikoen kan forsikringsforetaket være helt uten ansvar og erstatningen falle helt bort, jf. FAL § 4-6.

5.3.4 Årsomsetning

Dersom årsomsetningen forventes å avvike med mer enn 10 % i forsikringsperioden, eller det inngås nye kontrakter som i vesentlig grad påvirker forsikringsforetakets risiko, må dette meldes forsikringsforetaket uten ubegrunnet opphold.

5.4 Andre spesielle bestemmelser om naturskade

- Er en brannforsikret bygning skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge bygningen på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, skal bygningen erstattes som om den var totalskadet.
- Naturskadeerstatningen kan settes ned eller falle bort når skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes svak konstruksjon i forhold til de påkjenninger tingen kan ventes å bli utsatt for, dårlig vedlikehold eller tilsyn eller når den skadelidte kan lastes for at han ikke forebygget skaden eller hindret dens omfang.
- Ved avgjørelsen skal det legges vekt på den skadelidtes forutsetninger for å innse hvilke krav som må stilles, hans mulighet for utbedring av mangelen og forholdene ellers.
- Avkortning skal ikke skje hvis den skadelidte bare er lite å legge til last.
- Forsikringsforetakenes samlede ansvar ved en enkelt naturkatastrofe er begrenset til det beløp som er fastsatt av Kongen, jfr. naturskadeforsikringsloven § 3. Overstiger skaden denne grense, må sikrede bære en forholdsmessig del av skaden.

Er det tvil om:

- det foreligger naturskade
 - det er inntruffet en eller flere naturkatastrofer
 - betingelsene for nedsettelse eller nektelse av erstatning etter § 1 3. ledd er til stede
- kan sikrede eller forsikringsforetaket forelegge spørsmålet for Klagenemnda for naturskadesaker. Klagenemndas vedtak kan ikke påklages.

6. FORSIKRINGSSUMMER

6.1 EIENDELER

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker.

Forsikringssummen bør minst tilsvare hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenskaffe tilsvarende - eller i det vesentlige tilsvarende - ny ting, gjenanskaffelsesprisen.

Når nyanskaffelser i avtaleperioden er forsikret gjennom vilkårenes pkt. 3.3.3 eller ved egen sum for uspesifiserte nyanskaffelser, forhøyes forsikringssummen med verdien av disse nyanskaffelsene, høyst det forsikrede beløp.

6.2 VARER

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker og skal minst tilsvare verdien.

Ved fastsettelse av verdien skal det tas hensyn til sparte kostnader, renter, kontantrabatt, ukurans og andre omstendigheter som innvirker på verdien. For varer som har redusert verdi på grunn av ukurans og skal selges til redusert pris, skal forsikringsverdien reduseres i samme forhold som reduksjonen i salgspris.

Varer som sikrede selv ikke har produsert og varer under produksjon, verdsettes til innkjøpspris med tillegg av kostnader, begge deler etter de priser som gjaldt ved ordinær produksjon og levering umiddelbart før skaden inntraff.

Ferdige varer av egen produksjon verdsettes til partiprisen, hensyn tatt til sikredes normale salgsmønster. For solgte varer benyttes kontraktsprisen. Det som berges, skal først og fremst anses som solgt.

6.3 FØRSTERISIKO

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker.

For poster med angitt sum i vilkårene, unntatt nyanskaffelser pkt. 3.3.3, samt for poster forsikret med førsterisikosum, erstattes skaden inntil den avtalte forsikringssum.

7. SKADEOPPGJØR OG EGENANDELER

FAL § 6-1 er fraveket. I stedet gjelder bestemmelsene nedenfor.

7.1 FELLESEGLER

7.1.1 Skademelding m.m.

Når skade er inntruffet, skal sikrede omgående gi forsikringsforetaket melding om skaden. Samtidig skal sikrede gi de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige og som forsikringsforetaket trenger for å vurdere sitt ansvar og utbetale erstatningen. Hvis skadens omfang eller reparasjonskostnad øker som følge av at skaden ikke meldes forsikringsforetaket omgående, erstatter ikke foretaket merkostnadene.

Det gjelder spesielle regler om foreldelse, se Generelle vilkår pkt. 5.

Følgende skader skal meldes til politiet:

Brannskader, tyveri og skadeverk, overfall og ran.

Forsikringsforetaket kan kreve at andre skader skal meldes til politiet.

Skademelding skal inneholde sikredes fødselsnummer (11 siffer) eller bedriftens organisasjonsnummer.

Forsikringsforetaket har ikke plikt til å betale erstatning før nødvendige undersøkelser er avsluttet.

7.1.2 Alternative oppgjørsmåter

Forsikringsforetaket kan avgjøre om skaden skal erstattes ved

- kontantoppgjør
- reparasjon
- gjenoppføring/gjenanskaffelse, eller
- at foretaket skaffer tilsvarende - eller i det alt vesentlige tilsvarende - ting.

Ved kontantoppgjør erstattes arbeidspenger med de timepriser forsikringsforetaket kan få hos sine avtalepartnere. Dersom det ikke kan dokumenteres med faktura at arbeidspenger er betalt, erstattes disse med 75% av timetakst eks. mva. i henhold til foretakets kalkyle.

Vasking, rydding, skadebegrensning og annet ikke håndverkspreget arbeid som forsikringstaker gjør selv erstattes med kr 250 per time. Timeantallet beregnes ut fra antallet timer et firma normalt ville brukt på jobben.

Ved kontantoppgjør kan erstatningen ikke overstige det forsikringsforetaket hadde måttet betale for reparasjon eller gjenoppføring/gjenanskaffelse.

Ved reparasjon eller gjenoppføring/gjenanskaffelse har forsikringsforetaket rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes.

7.1.3 Eiendomsretten til skadede ting og ting som kommer til rette

Sikrede er pliktig til å beholde en skadet ting mot å få utbetalt erstatning for skaden på tingen.

Forsikringsforetaket har rett til å overta skadede ting.

Kommer ting til rette etter at erstatning er betalt, har den sikrede rett til å beholde tingen mot å betale erstatningen tilbake. Vil ikke den sikrede det, tilfaller tingen foretaket.

7.1.4 Skjønn

Fastsettelse av erstatningsgrunnlag og verdier, og spørsmål i forbindelse med beregning av avbruddstap, avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller forsikringsforetaket krever det. Bestemmelsene om skjønn i Generelle vilkår pkt. 2 legges til grunn.

7.1.5 Forsikringsforetakets overtakelse av panterett

Er forsikringsforetaket ansvarlig overfor panthaver, men ikke overfor eieren, inntretr foretaket i panthavers rett i den utstrekning foretaket betaler erstatning til panthaver.

7.1.6 Forsikringsforetaket ansvar ovenfor panthavere, konkursbo, nye eiere o.l.

Overfor panthavere, konkursbo, leasingselskap, utleiefirma o.l. er forsikringsforetakets ansvar begrenset til det laveste av følgende to beløp:

- Forskjellen i tingens omsetningsverdi før og etter skaden.
- Vedkommendes økonomiske interesse i tingen på skadetidspunktet.

For panthavere betyr "tingen" i denne sammenheng pantobjektet i sin helhet.

Disse bestemmelser gjelder ikke leaset fast eiendom.

Ved konkurs gjelder bestemmelsene ovenfor uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden inntraff.

Overfor andre nye eiere, etter at skaden inntraff, enn eierens ektefelle, samboer eller livsarving, begrenses forsikringsforetakets ansvar som om gjenoppføring eller gjenanskaffelse ikke finner sted, se pkt. 7.3.3.

7.2 ERSTATNINGSBEREGNING

Ved erstatningsberegningen gjøres reduksjoner med hjemmel i vilkår eller lov etter fradrag av egenandel.

Merverdiavgift refunderes etter dokumenterte kostnader som er påløpt ved utbedring av skaden.

Det gjelder særskilte regler for panthaver, konkursbo og andre nye eiere etter at skaden inntraff enn for eiers ektefelle/samboer og livsarving, se pkt. 7.1.6.

7.3 ERSTATNINGSBEREGNING - EIENDELER

7.3.1 Erstatningsgrunnlaget

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme - eller vesentlig samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenanskaffelsesprisen før skaden, se pkt. 6.1, fratrukket verdien etter skaden, regnet etter samme regler.

Ved erstatningsberegningen gjøres fradrag ved økning i verdi på den skadede ting eller del/komponent av ting, ved gjenanskaffelse eller reparasjon som angitt i pkt. 7.3.2.

7.3.2 Ting som repareres/gjenskaffes innen 3 år

Erstatningsgrunnlaget fastsettes etter reglene i pkt. 7.3.1. Når tingens eller den skadde delens alder utgjør mer enn 30% av den totale brukstiden, beregnes maksimal erstatning til reparasjon/gjenanskaffelse etter følgende formel:

$$(G/T) \times 1,4 R = E$$

G = Gjenstående brukstid

T = Total brukstid som ny

R = Reparasjonspris/Nypris

E = Erstatning

7.3.3 Ting som ikke repareres/gjenskaffes innen 3 år

For ting som uansett årsak ikke er reparert eller gjenanskaffet innen 3 år etter at skaden inntraff, fastsettes erstatningsgrunnlaget etter reglene i pkt. 7.3.1, men begrenset til reduksjonen i omsetningsverdi som følge av skaden.

7.4 ERSTATNINGSBEREGNING - VARER

7.4.1 Erstatningsgrunnlaget

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme - eller vesentlig samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen.

Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn verdien før skaden, se pkt. 6.2, fratrukket verdien etter skaden, regnet etter samme regler.

Ved totaltap settes erstatningsgrunnlaget til verdien før skaden.

7.5 ERSTATNINGSBEREGNING - AVBRUDD

Forsikringen skal bare gi erstatning etter bestemmelsene i forsikringsavtalen for det tap som virkelig er lidt.

Tapet fastsettes snarest mulig etter utløpet av ansvarstiden eller tidligere hvis partene blir enige om det.

7.5.1 Avbruddstapet settes til forskjellen mellom det resultat av driften som ville ha vært oppnådd i ansvarstiden uten skade og resultatet av driften i ansvarstiden etter skaden.

Disse resultater beregnes uten hensyn til inntekts- eller utgiftsposter som ikke har noe med selve driften å gjøre, som f.eks. dannelse eller oppløsning av reserver i beholdninger og varekontrakter, inntekts- og formuesskatter.

Sikrede plikter å medvirke til at driften i ansvarstiden blir så god som mulig, f.eks. ved utbedring, gjenanskaffelse, overflytting til annet lokale, midlertidig omlegging eller innstilling av driften. Gir forsikringsforetaket bestemte anvisninger, må disse følges.

7.5.2 Ved beregning av det resultat av driften som ville ha vært oppnådd i ansvarstiden uten skade, skal virksomhetens resultat av driften i tilsvarende tidsrom før skaden - minimum ett år - (sammenligningstiden), legges til grunn.

Resultatet i sammenligningstiden justeres hvis

- konjunkturer, salgsmuligheter, priser, produksjonsmetoder eller andre driftsforhold påviselig er annerledes i ansvarstiden enn i sammenligningstiden
- driften i sammenligningstiden har vært helt eller delvis avbrutt
- driften i ansvarstiden helt eller delvis ville vært avbrutt av annen årsak enn skaden

7.5.3 Ved beregning av resultatet av driften i ansvarstiden etter skaden

- tas med de kostnader som er rettslig nødvendig eller forretningsmessig vel begrunnet for virksomhetens reduserte drift, og som ikke kan innspares - alt innen ansvarstiden.

Herunder tas med lønn, ferielønn, sosiale trygder og andre tariffestede ytelser til ansatte, bare i den utstrekning det er nødvendig å beholde dem under den fortsatte drift, samt lønn m.m. i oppsigelsestiden - i henhold til § 15 - 3 (10) i Arbeidsmiljøloven - til øvrige ansatte som heller ikke kan beskjeftiges på annen måte.

- tas med ekstraordinære utgifter som pådras i den hensikt å begrense tapet, f.eks. utgifter til provisoriske tiltak, forseringsutgifter o.l. Er forsikringsforetakets samtykke ikke innhentet på forhånd, regnes slike utgifter bare med i den utstrekning de påviselig har minsket tapet. Medfører slike kostnader nytte utover ansvarstiden, tas bare med det beløp som forholdsvis faller på ansvarstiden.

- tas med inntekter i ansvarstiden, herunder renteinntekter, som skyldes skaden.

- tas ikke med
 - tingskader.
 - økte finanskostnader eller økte avskrivninger som ikke skyldes skaden.
 - økte kapitalkostnader på grunn av investering ut over erstatning for ting.
 - dagbøter, mulkter og annet erstatningsansvar.

- tas ikke med den del av avbruddstapet som er en følge av at gjenopptakelse av driften hindres eller sinkes pga.
- andre forbedringer, utvidelser eller endringer enn slike som skyldes påbud gitt med hjemmel i lov eller offentlig forskrift for utbedring av skaden. Forsikringsforetaket svarer ikke for slikt tap ved påbud som myndighetene ikke hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke var inntruffet.
- reguleringsvedtak truffet etter skaden.
- manglende arbeidskraft etter skaden.
- ufullstendig tingforsikring.
- manglende finansiering.

7.6 BEREGNING AV PRISSTIGNING OG RENTER

Prisstigning regnes fra skadedagen til reparasjon, gjenanskaffelse eller gjenoppføring har skjedd, eller normalt kunne ha skjedd.

Prisstigning erstattes i samme forhold som skaden forøvrig og er begrenset til 20 % av erstatningen for hver skadde ting etter skadedagens prisnivå.

Forsikringsforetaket erstatter prisstigning bare hvis skaden er utbedret innen 3 år etter skadedagen for løssøre.

Erstatningen fastsettes og forfaller til betaling når skaden er utbedret.

I den samlede erstatning for avbruddstap og prisstigning blir det gjort fradrag for opptjente renter av erstatninger.

7.7 EGENANDELER

Hvis skaden erstattes ved at forsikringsforetaket skaffer tilsvarende - eller i det vesentlige tilsvarende - ting, plikter sikrede å innbetale egenandelen til foretaket.

Egenandelen trekkes før eventuelle øvrige erstatningsreduksjoner som har hjemmel i vilkårene eller FAL.

Har sikrede flere forsikrede ting i forsikringsforetaket som er berørt av en og samme hendelse, trekkes bare en egenandel - den høyeste.

7.7.1 Egenandeler

I erstatningsoppgjøret for hver sikret fratrekkes følgende egenandeler, hvis ikke andre egenandeler framgår av forsikringsbeviset eller av særvilkår:

7.7.1.1 *Generell egenandel*

Kr 10 000.

7.7.1.2 *Naturskade*

Ved naturskade etter Lov om naturskadeforsikring, gjelder den egenandel som til enhver tid er fastsatt av departementet - for tiden kr 8 000.

7.7.1.3 *Skade på glass og plastruter*

- Glass og plastruter inntil 4 m², kr 3 000.
- Glass og plastruter over 4 m², kr 6 000.

7.7.1.4 *Ansvarsskader*

For egenandeler ved ansvarsskader, se pkt. 8.5.2.

8. ANSVAR

8.1 ANSVARFORSIKRINGEN OMFATTER

- 8.1.1** Sikredes rettslige erstatningsansvar for skade, se pkt. 8.1.2, som konstateres av denne eller skadelidte i forsikringstiden og som er voldt under utøvelse av den virksomhet som er angitt i forsikringsbeviset, herunder ansvar som eier eller bruker av fast eiendom som benyttes i virksomheten. Skaden blir å henføre til den forsikringsavtale som gjaldt da skaden først ble konstatert.

Forsikringen omfatter også:

- Direkte ansvar som ansatte pådrar seg hvis ansvaret etter § 2-1 i Lov om skadeserstatning av 13. juni 1969 kunne vært gjort gjeldende overfor arbeidsgiveren, og skaden ikke er voldt av den ansatte ved forsett.
Hvor sikrede som arbeidsgiver holdes ansvarlig for skade som er forsettlig forvoldt av den ansatte, trer forsikringsforetaket inn i sikredes rett til regress mot den ansatte.
- Skade forårsaket av sikredes underentreprenører når sikrede har påtatt seg oppdrag i henhold til Norsk Standard (NS) og avtalen krever at underentreprenøren skal være omfattet av forsikringen. I slike tilfeller vil forsikringen omfatte sikredes ansvar overfor byggherre eller tredjemann for skade påført av underentreprenøren. Forsikringen omfatter allikevel ikke underentreprenørens selvstendige ansvar, og underentreprenøren er således ikke medforsikret. Forsikringsforetaket har full regressrett overfor underentreprenøren.
- Byggherreansvar for sikredes egne prosjekter.
Forsikringen omfatter også ansvar for skade oppstått ved sprengnings-, gravings- og pelingsarbeid, ras og jordforskyvning ved nybygg og ved om- og påbygning av eiendom i egne prosjekter når forsikringstaker står som byggherre.

- 8.1.2** Med skade forstås personskade eller tingskade:

- Personskade anses inntruffet når en person skades, påføres sykdom eller dør.
- Tingskade anses inntruffet når løseøre (herunder dyr) eller fast eiendom skades eller går tapt på annen måte, eller når elektronisk lagret informasjon forvaskes eller går tapt på annen måte.

Økonomisk tap som følge av en erstatningsmessig skade regnes som en del av denne, også når den erstatningsmessige skade ikke overstiger egenandelen.

Foreligger det erstatningsmessig skade etter forsikringsvilkårene, betales tilkomstmotkostningene selv om tilsvarende omkostninger er helt eller delvis nødvendig for å få omgjort/repasert sikredes eget arbeid/produkt.

- 8.1.3** Alle skader som skyldes samme begivenhet, regnes som ett skadetilfelle og henføres til det tidspunkt da første skade ble konstatert.

8.2 HVILKE BEGRENSNINGER SOM GJELDER

Uten særskilt avtale omfatter forsikringen ikke ansvar:

- 8.2.1** for utgifter/omkostninger knyttet til å oppfylle sikredes avtalte ytelse, leveranse, arbeid, entreprise e.l. (nedenfor kalt forpliktelse), herunder
- for skade på sikredes forpliktelse når skaden inntreffer før overlevering eller skyldes feil eller mangel som forelå ved overleveringen
 - for skade som skyldes at sikredes forpliktelse er forsinket eller uteblitt
 - for omgjøring av sikredes forpliktelse. Verdien av sikredes opprinnelige forpliktelse regnes alltid for omgjøring.
- 8.2.2** for skade på ting som sikrede har
- til salg, utleie, transport, fremvisning, demonstrasjon o.l.
 - leie, lån eller bruk
 - mottatt for oppbevaring eller lagring
- 8.2.3** som sikrede har påtatt seg å bære og som går ut over det som følger av alminnelige rettsregler, det vil si ethvert ansvar som alene bygger på garanti, kontrakt, løfte, tilsagn eller annen avtale inngått før

eller etter skaden er konstatert. Forsikringen omfatter likevel sikredes ansvar for skade påført tredjemann i henhold til bestemmelser om regulering av erstatningsansvar i standardkontrakter som er utarbeidet i fellesskap av partenes bransjeorganisasjoner.

- 8.2.4 for personskade i forbindelse med produksjon av asbest, eller bruk, behandling eller sanering av bygning eller gjenstand som inneholder asbest.
- 8.2.5 for personskade som rammer sikredes ansatte når skader er forårsaket i arbeidsforholdet.
- 8.2.6 for ærekrenkelser eller oppreisning, herunder etter Lov av 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning, §§ 3-5 og 3-6, eller for bøter o.l. (herunder "Punitive Damages" eller "Exemplary Damages").
- 8.2.7 for skader som erstattes av annen ansvarsforsikring tegnet for virksomhet utenfor Norge.
- 8.2.8 for forurensning av luft, vann eller grunn, eller skade som følger herav. Som forurensning regnes også støv, støy, larm, lukt, lys og bestråling.

Forsikringen omfatter likevel skader hvor årsaken til forurensningen er plutselig og uforutsett, jfr. dog kravene om forholdstiltak i pkt. 8.4.1.

Ved erstatningsmessig forurensningsskade omfatter forsikringen også utgifter til opprydding pålagt av offentlig myndighet. Opprydding på egen eiendom, eiendom eid av mor-/datterselskap eller eiendom som sikrede driver eller disponerer erstattes ikke.

- 8.2.9 for tingskade oppstått ved gravings-, piggings-, sprengnings-, spuntings-, pelings- og rivningsarbeid. Som sprengning regnes også bruk av ekspanderende masse.
- 8.2.10 for tingskade i forbindelse med enhver bruk av høytrykks sprøytemalingsutstyr i friluft.
- 8.2.11 som eier, fører eller bruker av
 - motorkjøretøy
 - liten elektrisk motorvogn (iht. forskrift om krav til liten elektrisk motorvogn)
 - truck eller arbeidsmaskin med eget framdriftsmaskineri
 - seilbåt eller motordrevet fartøy
 - luftfartøy (herunder drone) eller for skade forårsaket på luftfartøy
 - skinnegående materiell, som tog, trikk og lignende

Forsikringen omfatter likevel rettslig erstatningsansvar som eier, fører eller bruker av selvgående gressklipper, snøfreser, transportredskap med elektrisk framdriftsmaskineri og lignende som ikke kan oppnå en hastighet over 10 km/t, samt rullestol med hastighet opp til 15 km/t.

- 8.2.12 overfor mor/datterselskap eller overfor virksomhet
 - i samme konsern, jfr. aksjelovens § 1-3.
 - hvor eierinteressene er de samme med 50 % eller mer i hvert av selskapene.
 - hvor sikrede eller dennes familie har mer enn 50 % eierinteresse.
 - som disponeres av sikrede.
- 8.2.13 overfor medeier for skade på ting som eies i fellesskap.
- 8.2.14 som eier av kloakk- eller overvannsledning for skade på ting ved oversvømmelse eller tilbakeslag i forbindelse med nedbør eller snøsmelting, med mindre det gjøres overveiende sannsynlig at skaden ville skjedd uavhengig av nedbør eller snøsmelting.
- 8.2.15 etter lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 01.07.2009.

8.3 PRODUKTANSVAR

Med produktansvar forstås at sikrede blir rettslig erstatningsansvarlig for skade (jfr. pkt. 8.1.2) som er forårsaket av mangler eller skadevoldende egenskaper ved leverte produkter. I slike tilfeller gjelder følgende særbestemmelser i tillegg til de øvrige bestemmelser i vilkårene:

8.3.1 Hvor forsikringen gjelder

I tillegg til å omfatte produktansvar for skader som inntreffer i Norden jfr. pkt. 2.3.2 - eller annet geografisk område som måtte være avtalt - omfatter forsikringen også produktansvar for skade som inntreffer utenfor det avtalte område hvis skaden skyldes produkter

- som sikrede har solgt til forbruker eller for levering til forbruker innenfor det avtalte område, og
- som er videresolgt utenfor det avtalte område uten at sikrede visste eller burde visst dette.

8.3.2 Hvilke begrensninger som gjelder

Uten særskilt avtale omfatter forsikringen ikke produktansvar:

8.3.2.1 for skade som skyldes at et kjemisk eller farmasøytisk produkt ikke har virket etter sin hensikt eller hatt den tilsiktede effekt, med mindre årsaken er en ren produksjonsfeil.

8.3.2.2 for skade på selve produktet.

8.3.2.3 for omkostninger ved reklamasjon eller tilbaketakelse, herunder omkostninger i forbindelse med

- reparasjon, omlevering, bortkjøring, deponering og destruksjon av produktet.
- nødvendig skadeforvoldelse for å reparere eller skifte det leverte produkt, jfr. dog pkt. 8.1.2, siste avsnitt.
- å trekke produktet tilbake fra markedet, slik som utgifter til oppsporing av produktet eller meddelelser til kunder, allmennheten o.l.

8.3.2.4 Bestemmelsene i punktene 8.2.8 - 8.2.12 gjelder ikke for produktansvar.

8.4 SIKKERHETSFORSKRIFTER

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de fastsatte sikkerhetsforskrifter til enhver til overholdes. Følger ved overtredelse av sikkerhetsforskrift og herunder andre personers handlinger med virkning for sikrede, se pkt. 5.2.

8.4.1 Tanker for oppbevaring av brannfarlig væske, olje og andre kjemikalier

Følgende sikkerhetsforskrift om regelmessig kontroll av og forsvarlig oppsamlingskum for tanker (herunder andre beholdere) til oppbevaring av brannfarlig væske, olje og andre kjemikalier gjelder:

8.4.1.1 Nedgravde tanker

Nedgravde tanker skal kontrolleres jevnlig (korrosjonsangrep kontrolleres i rengjort tank og veggtykkelse måles) og tank inkl. rørledninger tetthetsprøves med påtrykket luft eller vakuum:

- Første kontroll utføres senest 15 år etter at tanken var ny, og deretter senest hvert 5. år.
- Rekondisjonerte tanker kontrolleres 1. gang senest 10 år etter rekondisjonen, og deretter senest hvert 5. år.

Tanker der veggtykkelsen er redusert med 50 % eller mer kan ikke rekondisjonerer.

Tilstands- og kvalitetskontrollen inkl. målte veggtykkelser skal dokumenteres skriftlig.

For visse tanktyper kan kontrollen alternativt gjennomføres ved slikt system for automatisk lekkasjeovervåking som vist til i Forskrift 2009-06-08 nr. 602 om bl.a. utstyr og anlegg for håndtering av brannfarlig Stoff, og Forskrift 2004-06-01 nr. 931, forurensningsforskriften.

8.4.1.2 Overgrunns oppbevaringstanker

Stasjonære, overgrunns oppbevaringstanker skal være sikret med forsvarlig oppsamlingskum eller annet effektivt oppsamlingsarrangement for lekkasjer iht. Forskrift 2004-06-01 nr. 931, forurensningsforskriften.

8.4.2 Varme arbeider

Ved installasjons-, monterings-, reparasjons- og vedlikeholdsarbeider hvor det benyttes åpen ild, varmluft, sveise-, skjære-, lodde- og/eller slipeutstyr, skal arbeidet utføres iht. instruks som gjengitt i vilkårenes pkt. 5.2.1.5.

8.4.3 Standard bransjebetingelser

8.4.3.1 Generelt

Hvor det i sikredes bransje er utarbeidet standard leveringsbetingelser med ansvarsregulerende bestemmelser, og disse er i alminnelig bruk, skal bestemmelsene benyttes uten tillegg/endringer som medfører utvidelser av sikredes ansvar.

8.4.3.2 Oppdrag for oppdrettsnæringen

Ved leveranse, montering, service eller vedlikehold for oppdrettsnæringen, skal følgende kontrakter benyttes uten tillegg/endringer som medfører utvidelser av sikredes ansvar:

- ved leveranse - NL 09
- ved leveranse og montering - NLM 10
- ved service og vedlikehold - NR 98/NU89

Disse standardkontrakter utleveres på forespørsel mot refusjon av omkostninger.

8.4.4 Vedlikehold av anlegg eller utstyr

For sikredes bruk av anlegg eller utstyr gjelder følgende sikkerhetsforskrift:

- hvor vedlikehold krever spesiell autorisasjon, benyttes kun autorisert personell.
- leverandørens forskrifter for vedlikehold og service skal følges.

8.5 FORSIKRINGSSUM OG EGENANDEL

8.5.1 Forsikringssum

Forsikringsforetakets samlede erstatningsplikt er begrenset til kr 10 000 000 ved hvert skadetilfelle, og for alle skadetilfeller som anses konstatert i ett og samme forsikringsår.

I de tilfeller hvor sikrede har påtatt seg oppdrag i henhold til Norsk Standard (NS) er forsikringssummen 150 G.

Saksomkostninger dekkes i tillegg til forsikringssummen ved skade innen Norden. Ved skader utenfor Norden (produktansvar) dekkes saksomkostninger og redningsomkostninger bare innenfor forsikringssummen.

8.5.2 Egenandel

Hvis ikke annet er avtalt, er sikredes egenandel kr 10 000 ved hvert skadetilfelle.

Ved skade forårsaket av sikredes underentreprenør er egenandelen kr 100 000 ved enhver skade som kan tilbakeføres til underentreprenøren, jf. pkt. 8.1.1.

8.6 SIKREDES PLIKTER VED SKADETILFELLE

Skade som kan ventes å føre til erstatningskrav, skal meldes forsikringsforetaket uten ugrunnet opphold. Når erstatningskrav er reist mot sikrede eller forsikringsforetaket, plikter sikrede

- omgående å gi foretaket alle opplysninger av betydning for sakens behandling.
- på egen bekostning å utføre de undersøkelser og utredninger foretaket finner nødvendig.
- på egen bekostning å møte ved forhandlinger eller rettergang.

Hvis sikrede uten forsikringsforetakets samtykke innrømmer erstatningsplikt eller forhandler om erstatningskrav, er dette ikke bindende for foretaket.

8.7 FORSIKRINGSFORETAKETS PLIKTER VED SKADETILFELLE

8.7.1 Når et erstatningskrav som omfattes av forsikringen overstiger den avtalte egenandel, påtar forsikringsforetaket seg å

- utrede om erstatningsansvar foreligger.
- forhandle med kravstilleren.
- om nødvendig å prosedere saken for domstolene.

- 8.7.2 Forsikringsforetaket betaler sine egne omkostninger ved avgjørelse av erstatningsspørsmålet selv om forsikringssummen derved overskrides. For så vidt gjelder omkostninger til ekstern advokat og annen sakkyndig bistand valgt eller godkjent av foretaket, betaler foretaket disse i den utstrekning summen av omkostningene og eventuelle erstatningsutbetalinger overstiger egenandelen, se dog pkt. 8.5.1, 3. avsnitt.

Hvis erstatningskravet og/eller grunnlaget for dette dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken.

Er forsikringsforetaket villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, svares det ikke for omkostninger som senere påløper.

- 8.7.3 Forsikringsforetaket betaler den del av erstatningen som overstiger egenandelen. Forsikringsforetaket har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.
- 8.7.4 Har sikrede oversittet 1-årsfristen for å gi melding om forsikringstilfellet til forsikringsforetaket, jf. FAL § 8-5, 1. ledd, har foretaket rett til regress mot sikrede i de tilfellene hvor foretaket har utbetalt erstatning direkte til skadelidte.

8.8 SIKREDES PLIKT TIL Å PÅSE AT UNDERENTREPRENØR TEGNER ANSVARFORSIKRING

I de tilfeller sikrede engasjerer underentreprenører, plikter sikrede å kontrollere at underentreprenøren har tegnet gyldig ansvarsforsikring som omfatter underentreprenørens kontraktsarbeider med forsikringssum minimum 150 G.

9. KRIMINALITETSFORSIKRING

9.1 HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikringen omfatter direkte økonomiske tap, jfr. pkt. 9.2, som sikrede påføres ved at ansatte (inkludert vikarer lønnet direkte av sikrede) eller tredjeperson har forsøkt å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning ved å utføre en handling eller unnlatelse som er straffbar etter straffelovens bestemmelser og beviselig har gjort seg skyldig i en eller flere av følgende straffbare handlinger overfor sikrede:

- Underslag, bedrageri, utroskap eller dokumentfalsk.
- forutsatt at vedkommende har handlet i den hensikt å skaffe seg eller andre enn sikrede en uberettiget, direkte økonomisk vinning utover forfremmelse, lønnstillegg, bonus e.l.

Tapet erstattes selv om gjerningsmannen var sinnssyk eller bevisstløs i gjerningsøyeblikket, jfr. Straffeloven § 20.

Forsikringen omfatter sikredes ansvar for formuestap påført sikredes kunde ved at ansatte har forsøkt å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning ved å utføre en handling eller unnlatelse som er straffbar etter straffelovens bestemmelser, dersom sikrede i henhold til gjeldende rett er forpliktet til å erstatte et slikt tap.

9.2 DIREKTE ØKONOMISK TAP

Med direkte økonomisk tap forstås kronebeløpet/ verdien som er frarøvet sikrede ved handling som nevnt i pkt. 9.1.

Rentetap fram til 2 måneder etter at forholdet er meldt forsikringsforetaket.

Gjelder tapet gjenstander, fastsettes verditapet og erstatningen på samme måte som brannskadde ting som gjenskaffes, jfr. pkt. 7.3.2.

Det skal gjøres fradrag for den vinning/fortjeneste sikrede eventuelt har hatt i sammenheng med den begåtte handling.

9.3 NÅR FORSIKRINGEN GJELDER

Forsikringen omfatter bare tap som konstateres og skriver seg fra handlinger foretatt i forsikringstiden eller senest 12 måneder etter at forsikringsavtalen har opphørt, forutsatt at tapet er en følge av handling eller unnlatelse som er foretatt i forsikringstiden.

Tapet anses konstatert på det tidspunkt sikrede oppdaget, eller burde ha oppdaget, den straffbare handling eller unnlatelse.

9.4 HVA FORSIKRINGEN IKKE OMFATTER

Forsikringsforetaket erstatter ikke

- indirekte økonomisk tap eller følgetap, herunder tapt fortjeneste.
- tap som skyldes handlinger i forsikringstiden som har tjent til å dekke tap påført sikrede ved handlinger foretatt før forsikringen trådte i kraft.
- ved straffbare handlinger som er begått etter at forsikringstaker har oppdaget forsikringstilfellet, med mindre forsikringstaker godtgjør at denne ikke ville vært i stand til å forhindre tapet. Det samme gjelder dersom grov uaktsomhet fra forsikringstaker er årsak til at forsikringstilfellet ikke ble oppdaget.
- tap som sikrede er påført ved handlinger eller unnlatelser utført av eller i samarbeid med:
- nåværende eller tidligere medeier, daglige leder eller styremedlem av sikredes virksomhet, eller medlem av slik medinnehavere eller daglig leders familie.
- medlem av sikredes familie. Med familie menes sikredes ektefelle, registrert partner eller samboer, samt foreldre, barn, søsken og deres ektefeller eller samboer.
- tap hvor det eneste bevis for tapet bygger på varelagertelling eller resultatberegning.
- inflasjonstap, disponeringstap og lignende tap sikrede lider ved ikke å ha kunnet disponere kronebeløpet/verdien.

- Tap som følge av avsløring av forretningshemmeligheter, herunder fremstillingsprosesser, eller annen fortrolig informasjon, uavhengig om denne er beskyttet av patent, varemerke, opphavsrett eller lignende.
- Tap av lønninger, kommisjoner, honorarer, overskuddsbetaling, bonus eller liknende som er betalt av sikrede.

9.5 FORSIKRINGSSUM

Forsikringssummen er kr 1 000 000 og angir forsikringsforetakets ansvar ved hvert forsikringstilfelle og samlet for alle forsikringstilfeller i forsikringstiden.

Det regnes som ett forsikringstilfelle når tap er forårsaket ved at

- flere personer i samarbeid har utført handlingen, eller
- samme person har utført flere handlinger.

Dette gjelder også om handlingene er utført i forskjellige forsikringsår og omfatter flere straffbare forhold.

Er forsikringsvilkårene endret i den perioden de straffbare handlingene har pågått, er det forsikringsvilkårene på det tidspunkt da den første straffbare handlingen ble foretatt, som skal anvendes.

9.6 EGENANDEL

Sikredes egenandel er kr 10 000 for hvert skadetilfelle.

9.7 SIKREDES PLIKTER VED FORSIKRINGSTILFELLE

Er det overhengende fare for at et forsikringstilfelle vil inntreffe, eller et forsikringstilfelle er inntruffet, skal sikrede gjøre det som med rimelighet kan forventes for å avverge eller begrense tapet.

Er et forsikringstilfelle inntruffet, skal sikrede uten ugrunnet opphold melde fra til forsikringsforetaket.

Når sikrede vil gjøre krav gjeldende mot forsikringsforetaket iht. forsikringen, skal sikrede omkostningsfritt for forsikringsforetaket

- omgående gi foretaket alle opplysninger av betydning for sakens behandling.
- fremlegge til foretakets disposisjon den dokumentasjon som er nødvendig for å vurdere tapet.
- omgående melde det forhold forsikringstilfellet omfatter til påtalemyndigheten og framsette nødvendig påtalebegjæring, samt begjære erstatningskravet overfor den skyldige pådømt i straffesaken. I særskilte tilfeller kan anmeldelse unnlates etter avtale med forsikringsforetaket.
- foreta den nødvendige pågang (inkl. sivil arrest) overfor den skyldige for å få denne til å gjøre opp tapet, inntil forsikringsforetaket eventuelt har dekket tapet og selv kan foreta den nødvendige pågang, jfr. pkt. 9.8.3. Forsikringen omfatter likevel direkte utlegg i forbindelse med slik pågang.
- utføre de undersøkelser og utredninger foretaket finner nødvendig.
- møte ved forhandlinger og rettergang.

9.8 UTBETALING AV ERSTATNING OG OPPGJØR FRA DEN SKYLDIGE

9.8.1 Erstatningen utbetales så snart forsikringsforetaket har hatt rimelig tid til å klarlegge forsikringstilfellet og beregne erstatningen.

Utbetaling skal ikke utsettes i påvente av offentlig behandling av en eventuell straffesak mot den skyldige med mindre dette er nødvendig for å fastslå om tapet er omfattet av forsikringen eller for å beregne erstatningen.

Er det på et tidligere tidspunkt på det rene at forsikringsforetaket skal betale i hvert fall en del, utbetales likevel et forskudd.

9.8.2 Det skal gjøres et fradrag for beløp sikrede kan motregne overfor den skyldige.

9.8.3 Foretas det oppgjør under forsikringen, trer forsikringsforetaket, så langt oppgjøret rekker, inn i den sikredes erstatningskrav overfor den skyldige.

Kommer det inn midler fra den skyldige, går disse til dekning av forsikringsforetakets erstatningsutbetalinger foran dekning av sikredes egenandel.

10. RETTSHJELP

10.1 UTGIFTER FORSIKRINGSFORETAKET ERSTATTER

10.1.1 I hvilken egenskap sikrede er forsikret

Før saksanlegg erstatte forsikringsforetaket nødvendige utgifter til advokat, rettshjelper (jf. domstolloven § 218), retten, sakkyndige og vitner når sikrede er part i tvist i egenskap og i tilknytning til virksomhet angitt i forsikringsbeviset.

10.1.2 Forsikringstilfellet. Tvist og tvistetidspunkt

Forsikringstilfellet inntreffer når det foreligger en tvist. Med tvist menes at et krav er fremsatt og bestridt, helt eller delvis, muntlig eller skriftlig. Juridisk rådgivning i tilfelle hvor det ikke er oppstått tvist, dekkes ikke av forsikringen.

Rettshjelpsutgiftene dekkes ikke dersom sikrede ved forsikringens ikrafttreden var kjent med det som senere ble tvistegrunnlag, og forstod eller måtte forså at tvisten kunne oppstå.

For rett til utbetaling må tvisten dokumenteres skriftlig overfor forsikringsforetaket eller sannsynliggjøres på annen måte.

Dersom sikrede har flere tvister, skal disse anses som én tvist dersom kravet støtter seg på vesentlig samme grunnlag.

Tvistetidspunktet er tidspunktet for når det fremsatte kravet er bestridt.

10.1.3 Utgifter til rettsbehandling

Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, dekkes bare når utgiftene på forhånd er godkjent av forsikringsforetaket.

Etter saksanlegg dekkes nødvendige utgifter etter tvisteloven § 20-5. Med utgifter etter saksanlegg menes utgifter fra og med utferdigelse av forliksklage eller stevning.

Rettshjelpsforsikringen dekker både den forsikrede virksomhets egne saksomkostninger, samt utgifter til voldgiftsretten som voldgiftsretten har forpliktet den forsikrede å betale. Utgiftene dekkes fra tvistetidspunktet, jf. pkt. 5, forutsatt at tvisten er oppstått i forsikringsperioden, og når tvisten etter sin art hører inn under de alminnelige domstoler (jf. domstolloven § 1) eller er gjenstand for voldgiftsbehandling.

Samlet utbetaling for hver tvist er begrenset til forsikringssummen på kr 200 000, hvis ikke annet fremgår av forsikringsbeviset. Dette gjelder selv om det er flere parter på samme side. Utgiftenes omfang er likevel alltid begrenset til tvistesummens størrelse eller til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken. Dette gjelder likevel ikke dersom utgiftene er godkjent av forsikringsforetaket på forhånd.

For de tilfellene som behandles under reglene for små krav etter tvisteloven kapittel 10, gjelder de begrensningene som fremgår av tvisteloven § 10-5. Samlet utbetaling for hver tvist er likevel begrenset til forsikringssummen på kr. 200 000.

10.1.4 Saksomkostninger ved forlik

Sikrede må på forhånd ha godkjennelse fra forsikringsforetaket dersom det skal avtales i forliket at hver part bærer egne saksomkostninger.

Uten slik godkjennelse fra foretaket går saksomkostningene til fratrukk i erstatningen på lik linje med tilkjente saksomkostninger, jf. pkt. 10.2.1.

10.1.5 Valg av advokat

Sikrede velger selv advokat som etter sikredes bosted og sakens art passer for oppdraget. Likevel må forsikringsforetaket samtykke dersom sikrede ønsker å benytte advokat med virksomhet utenfor Norge.

Ved enhver skade som omfattes av ansvarsforsikringen i forsikringsforetaket, kan sikrede ikke benytte egen advokat under denne rettshjelpsforsikringen med mindre foretaket samtykker.

10.2 FORSIKRINGSSUM OG EGENANDEL

10.2.1 Forsikringssum

Hvis ikke annet fremgår av forsikringsbeviset, er forsikringssummen kr 200 000 for hvert forsikringstilfelle og samlet for alle forsikringstilfeller i forsikringstiden, selv om det er flere parter på samme side. Uforsikrede parter holdes utenfor erstatningsberegningen.

10.2.2 Egenandel

Egenandelen utgjør kr. 15 000 med tillegg av 15 % av det resterende erstatningsbeløp, hvis ikke annet fremgår av forsikringsbeviset.

Det trekkes bare én egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side.

10.3 UTGIFTER FORSIKRINGSFORETAKET IKKE ERSTATTER

Forsikringsforetaket erstatte ikke:

- Ubestride krav, for eksempel inkassokrav hvor fordringen er ubestridd og tvister som alene hører inn under namsmyndighetene
- Straffesak, ærekrenkelsessak og erstatningskrav i slike saker eller tvist som har utspring i ulovlig handling fra sikredes side
- Sak om erstatningsplikt etter skadeerstatningsloven § 3-3 (visse personlige krenkelser), § 3-5 (oppreisning) og § 3-6 (krenking av privatlivets fred)
- Tvister om skatte- og avgiftsspørsmål
- Tvister som gjelder gjeldsforhandlinger og konkurs
- Tvister der sikrede er part i annen egenskap enn virksomhet angitt i forsikringsbeviset
- Tvist om advokatsalær eller utgifter til sakkyndige.
- Tvist med Eika som følge av avslag på rettshjelpdekning
- Arbeidsrettslige tvister
- Omkostninger som blir dekket gjennom andre forsikringsordninger
- Omkostninger som blir dekket av motparten
- Idømte saksomkostninger
- Rettsgebyr i ankeinstans
- Omkostninger ved uteblivelsesdom
- Omkostninger ved tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt ut utnyttet
- Merutgifter ved at sikrede skifter advokat
- Sikredes utgifter i forbindelse med eget arbeid, reiser og oppholdsutgifter
- Omkostninger for gjennomføring av dom eller annen avgjørelse
- Tap som sikrede er påført ved handlinger eller unnlater utført av eller i samarbeid med:
 - nåværende eller tidligere medeier, daglig leder eller styremedlem av sikredes virksomhet, eller medlem av slik medinnehavere eller daglig leders familie,
 - medlem av sikredes familie. Med familie menes sikredes ektefelle, registrert partner eller samboer, samt foreldre, barn, søsken og deres ektefeller eller samboer.

10.4 SKADEOPPGJØR

10.4.1 Skadeoppgjør

For rett til erstatning under rettshjelpsforsikringen må forsikringsforetaket underrettes snarest mulig og senest ett år etter at tvist er oppstått og advokat er engasjert.

Ved tvist under den offentlige forvaltningsbehandlingen regnes ett års fristen fra det tidspunkt hvor den offentlige forvaltningsbehandling er fullt utnyttet og advokat er engasjert.

Ved oppgjør under rettshjelpsdekningen gjøres det i tillegg til egenandel fradrag for merverdiavgift. Oppgjør skjer ved betaling direkte til sikrede.

Tilkjente saksomkostninger går til fradrag i erstatningen. Likevel dekkes slike saksomkostninger når sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søke god.

I tilfeller der rettshjelpsdekningen er brukt opp før tvisten er løst, skal forsikringsforetaket underrettes straks saken har funnet sin løsning. Dokumentasjon som viser hvorledes tvisten er løst skal forelegges foretaket. Der sikrede har fått tilkjent saksomkostninger og rettshjelpsforsikringen er oppgjort før

tvisten er løst, plikter sikrede på eget initiativ å kontakte foretaket og tilbakebetale de tilkjente saksomkostningene. Ved forlik skal forsikringsforetaket kontaktes, jf. pkt. 8.

Forsikringsforetaket har rett til å få dokumentert hvorledes advokaten har beregnet sitt salær i form av spesifisert timeliste og faktura. Forsikringsforetaket kan forelegge spørsmålet om utgiftene er rimelige og nødvendige for Den Norske Advokatforening.

10.4.2 **Meldefrist**

Sikrede mister retten til erstatning dersom tvisten ikke er meldt til forsikringsforetaket innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet, jf. FAL § 8-5. Underretningen skal skje skriftlig.

SÆRVILKÅR

Bare de særvilkår som er angitt i forsikringsbeviset gjelder for forsikringen.

N49 TILBAKEKALLELSE AV PRODUKTER

1. HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR

Forsikringen gjelder for virksomheten angitt i forsikringsbeviset (forsikringstaker).

2. HVOR FORSIKRINGEN GJELDER

Forsikringen gjelder for tilbakekallelse av produkter distribuert innen Norden.

3. NÅR FORSIKRINGEN GJELDER

Forsikringen gjelder for tilbakekallelse av produkter når:

- skaden er konstatert i forsikringstiden.
- skadetilfellet har oppstått etter at forsikringen trådte i kraft.
- sikrede har pådratt seg et produktansvar eller det er overhengende fare for at slikt produktansvar kan oppstå.

4. HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikringen omfatter kostnader til:

- Å meddele, annonsere, kunngjøre o.l. tilbakekallelse av de solgte produkter
- Reise til og fra det sted produktene befinner seg, og sikredes normale oppholdsutgifter så lenge situasjonen tilsier det
- Innsamling og forsvarlig oppbevaring av produktene
- Returtransport av produktene fra det sted produktene befinner seg, og tilbake til sikredes produksjonssted
- Bortkjøring og destruksjon av produktene
- Faglig eller praktisk bistand for å trekke produktene fra markedet når slike kostnader er godkjent av forsikringsforetaket
- Leie og forbruk av materiell for fjerning av det tilbakekalte produkt

5. HVILKE BEGRENSNINGER SOM GJELDER:

Hvis ikke annet er avtalt, omfatter forsikringen ikke:

- Verdien av de varer som må destrueres
- Kostnadene med å erstatte de solgte varene
- Tapt fortjeneste
- Økonomisk tap som skyldes straffbare handlinger
- Erstatningsansvar overfor tredjemann
- Tap som følge av minsket eller bortfalt produksjon eller omsetning

6. FORSIKRINGSSUM OG EGENANDEL

- Hvis ikke annet er avtalt, er forsikringssummen begrenset til NOK 3.000.000 ved hvert skadetilfelle, og for alle skadetilfeller som ansees konstatert i ett og samme forsikringsår.
- Egenandel er NOK 100.000 ved hvert skadetilfelle, hvis ikke annet er avtalt.

N92 FORMUESANSVARSFORSIKRING FOR POST I BUTIKK

1. HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR

Forsikringen gjelder for firmaets ansatte som er autorisert innenfor post-i-butikk.

2. HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikringen omfatter sikredes rettslige erstatningsansvar for formueskade, som sikrede volder i egenskap av eier/ ansatt i firmaet som er nevnt i forsikringsbeviset.

Med "formueskade" menes økonomisk tap som ikke er oppstått som følge av skade på person eller ting. Forsikringen omfatter således ikke ansvar for personskade eller tingskade, herunder økonomisk tap som følge av slik skade.

3. HVILKE BEGRENSNINGER SOM GJELDER

Forsikringen omfatter ikke ansvar

- for tap i sikredes egen formue
- for formueskade som følge av forurensning eller deponering av avfall
- for formueskade voldt ved forsett
- for tap som følge av overtreddelse av bestemmelser om skatte- og avgiftstrekking og betaling
- for formueskade voldt ved utroskap eller annet uredelig forhold
- for ærekrenkelser eller oppreisning, herunder etter Lov av 13. jun 1969 nr. 26 om skadeserstatning §§ 3-5 og 3-6 eller for bøter og lignende, herunder "Punitive Damages" eller "Exemplary Damages".
- for formueskade som skyldes at sikrede har forsømt å tegne, eventuelt holde i kraft, adekvate forsikringsordninger.
- for erstatningskrav som er begrunnet med at sikrede har skaffet seg eller andre en uberettiget vinning
- for erstatningskrav mellom sikrede under samme forsikring
- for erstatningskrav som alene bygger på tilsagn, avtale, kontrakt eller garanti.

4. NÅR FORSIKRINGEN GJELDER

Hvis ikke annet er avtalt, må erstatningsansvaret for formueskaden

- a) være reist mot sikrede eller forsikringsforetaket i forsikringstiden, og
- b) grunne seg på handling eller unnlattelse foretatt etter at forsikringen trådte i kraft.

Erstatningskravet anses reist på det tidligste av følgende tidspunkt:

- Når sikrede eller forsikringsforetaket første gang mottar skriftlig krav om erstatning.
- Når sikrede eller forsikringsforetaket første gang mottar skriftlig melding vedrørende omstendigheter som kan ventes å føre til at erstatningskrav blir reist mot sikrede eller foretaket

Dersom kravet grunner seg på unnlattelse, regnes unnlattelsen i tvilstilfelle som foretatt den dag handlingen senest måtte være foretatt om tapet skulle vært unngått.

Alle erstatningskrav som fremsettes mot en eller flere sikrede som følge av samme handling eller unnlattelse, regnes som ett skadetilfelle og henføres til det tidspunkt det første kravet reises.

Forsikringen omfatter også erstatningskrav som blir varslet eller fremsatt etter at sikredes funksjon har opphørt, forutsatt at kravet grunner seg på handlinger eller unnlattelser foretatt før opphørstidspunktet.

5. FORSIKRINGSSUM OG EGENANDEL

Hvis ikke annet fremgår av forsikringsbeviset, er forsikringssummen kr. 1.000.000, inklusive saksomkostninger for alle erstatningskrav for formueskader som reises mot sikrede i løpet av ett og samme forsikringsår.

Hvis ikke annet er avtalt er sikredes egenandel kr 10 000 ved hvert skadetilfelle, mens den samlede egenandel for alle sikrede som gjøres ansvarlig for de samme handlinger eller unnlattelser er begrenset til kr 20 000.

6. SIKKERHETSFORSKRIFTER

Følger ved overtredelse av sikkerhetsforskrift og andre personers handling med virkning for sikrede, se pkt. 5.1 i vilkåret for Næringsforsikring.

I tillegg gjelder følgende sikkerhetsforskrifter:

Forsett

Forsikringsforetaket dekker ikke skade som sikrede/ forsikrede har voldt forsettlig jfr. FAL § 4-9.

Grov uaktsomhet

Forsikringsforetaket dekker ikke skade som sikrede/ forsikret har voldt ved grov uaktsomhet. Det kan, under hensyn til skyldgraden og omstendighetene for øvrig, avgjøres at forsikringsforetaket skal erstatte en del av skaden, jfr. FAL § 4-9.

7. SIKREDES PLIKTER VED SKADETILFELLE

Formueskade som kan ventes å føre til erstatningskrav, skal meldes forsikringsforetaket snarest mulig.

Når erstatningskrav er reist mot sikrede, plikter sikrede

- omgående å gi foretaket alle opplysninger av betydning for sakens behandling.
- vederlagsfritt å utføre de undersøkelser og utredninger som foretaket finner nødvendig, samt møte ved forhandlinger og rettergang.

Hvis sikrede uten forsikringsforetaket samtykke innrømmer erstatningsplikt eller forhandler om erstatningskrav, er dette ikke bindende for foretaket.

8. BEHANDLING AV ERSTATNINGSKRAV

Når et erstatningskrav som omfattes av forsikringen overstiger den avtalte egenandelen, tilligger det forsikringsforetaket å:

- utrede om erstatningsansvar foreligger
- forhandle med kravstilleren
- om nødvendig å prosedere saken for domstolene

Forsikringsforetaket betaler de nødvendige omkostninger for avgjørelse av erstatningsspørsmålet, jfr. dog pkt. 5.

Hvis erstatningskravet og/ eller grunnlaget for dette dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken. Er forsikringsforetaket villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, svares det ikke for omkostninger som senere påløper.

Forsikringsforetaket har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

9. REGRESS

Har sikrede oversett ettårsfristen for å gi melding om forsikringstilfellet til forsikringsforetaket (jfr. FAL § 8-5, 1. ledd), har foretaket rett til regress mot sikrede i de tilfellene hvor foretaket har utbetalt erstatning direkte til skadelidte.

BESKYTTELSESKRAV 1, 2 og 3

INNBRUDDSSIKRING - BESKYTTELSESKLASSE B1/B2/B3 - SIKKERHETSFORSKRIFTER

Generelle krav

- Kravene gjelder når lokalene er ubemannede/tomme for mennesker.
- Når lokalene er bemannet, må rømningsveier kunne åpnes innenfra i overensstemmelse med brannforskriftenes bestemmelser.
- Eier av virksomheten, eller den som opptrer på eiers vegne, må påse at det ikke er mennesker i lokalene når dørene låses.
- Reglene omfatter sikring av dører, porter, luker, vinduer og andre åpninger direkte inn til lokaler som omfattes av forsikringen. Åpninger som ikke kan sikres med dører, porter eller luker skal være sikret med FG-godkjent gitter eller tilsvarende.
- Der låseenhet og innbruddsalarm er nevnt i denne sikkerhetsforskriften, skal slikt utstyr være FG-godkjent. Gitter skal være FG-godkjent eller oppfylle kravene i kapittel Sikringsutstyr.
- Nøkkel skal enten bæres av den som rettmessig disponerer nøkkelen, oppbevares i låst skuff/skap på forsikringsstedet eller i låst bygning utenfor forsikringsstedet. Nøkkel skal uansett ikke stå i låsen.
- Lokalene skal omsluttet av tette vegger, tak og gulv av solid kvalitet. For anbefaling av materiale til gulv, vegg og tak henvises det til dokumentet *bygningkonstruksjoner - vurdering og anbefalinger, FG-320*, på www.fgsikring.no.

Beskyttelsesklasse B1

1. Dører, porter og luker

- 1.1 skal være låst med minst 1 stykk låseenhet.
- 1.2 kan ha låseenhet med innvendig knappvrider dersom:
 - glass med underkant lavere enn 4 meter over terreng, konstruksjon eller gjenstand som gir adgang til knappvrideren, er sikret med gitter eller er FG-godkjent minimum klasse P4A, eller
 - underkant av glass ligger høyere enn 4 meter over terreng, konstruksjon eller gjenstand som gir adgang til knappvrideren.
- 1.3 som er to-fløyet:
 - skal være låst med låseenhet som holder dørbladene sammen
 - passivt dørblad skal sikres oppe og nede med skåter av stål
 - utenpåliggende skåter skal låses
 - sluttstykke skal ha forsterkerbeslag med gjennomgående bolter
- 1.4 som er skyvbare, skal være låst til karm eller annen fast bygningkonstruksjon med låseenhet.
- 1.5 skal være sikret slik at de ikke kan åpnes ved demontering av hengslene fra utsiden.

2. Vinduer og glass inkludert glass i dører

- 2.1 Vinduer skal være lukket og haspet, eller låst.
- 2.2 Glass med underkant lavere enn 4 meter over terreng, konstruksjon eller gjenstand som gir adgang/innklatringsmulighet, skal være festet slik at glasset ikke kan fjernes fra utsiden med lett håndverktøy.

Beskyttelsesklasse B2

Utover B1-krav gjelder følgende:

1. Dører, porter og luker

- 1.1 skal være låst med minst 2 stykk låseenheter hvorav en kan ha innvendig knappvrider.
- 1.2 skal minst ha samme styrke og stivhet som en 35 mm kompakt tredør.
- 1.3 som er utadslående, skal være sikret med minst to bakkantbeslag, eller annen sikring med tilsvarende styrke og funksjon.
- 1.4 som har trekarm, skal alltid være sikret med minst to bakkantbeslag.

2. **Vinduer og glass inkludert glass i dører**

- 2.1 Glass med underkant lavere enn 4 meter over terreng, konstruksjon eller gjenstand som gir adkomst/innklatringsmulighet, skal være sikret med gitter eller være FG-godkjent minimum klasse P4A.
- 2.2 Dersom lokalene er sikret med FG-godkjent innbruddsalarm minimum Grad 3 med skallsikring, kan utstillingsvinduer mot offentlig sted være usikret. Den samlede verdi av varer nærmere enn 1,5 m fra usikrede glassflater skal ikke overstige NOK 10 000.

3. **Sonesikring**

Kravene til sikring kan begrenses til å omfatte de tyveriattraktive varene etter avtale med forsikringsforetaket. Virksomheten for øvrig kan da være beskyttet etter beskyttelsesklasse B1. Begge områder skal være sikret med innbruddsalarm minimum Grad 3.

Beskyttelsesklasse B3

Utover B1-krav gjelder følgende:

1. **Dører, porter og luker**

- 1.1 skal være låst med minst 2 stykk låseenheter.
- 1.2 skal være FG-godkjent i henhold til EN 1627 minimum klasse 3.

2. **Vinduer og glass inkludert glass i dører**

Glass skal være sikret med gitter eller være FG-godkjent minimum klasse P6B.

For sikringsutstyr, se eget kapittel om sikringsutstyr for beskyttelsesklassene B1, B2 OG B3.

SIKRINGSUTSTYR FOR BESKYTTELSESKLASSENE B1, B2 OG B3

For de respektive B-klasser, gjelder kravet til sikringsutstyr bare der det er omtalt.

1. **Låseenheter**

- skal være FG-godkjent
- skal bestå av låskasse/tilholder, sylindere, sylinderebeslag og sluttstykke, eller være hengelås med tilhørende beslag
- skal være montert etter fabrikantens anvisninger

2. **Innfesting av glass**

- skal være sikret spesielt mot demontering iht. Glass og Fasadeforeningens retningslinjer.

3. **Fast gitter**

- skal være typegodkjent av FG eller være laget av:
stål med minst 8 mm diameter eller av stål med tilsvarende tverrsnitt med minst 5 mm tykkelse og kan ha maskestørrelse inntil 10 x 50 cm,
eller
- stål med minst 5 mm diameter eller av stål med tilsvarende tverrsnitt med minst 4 mm tykkelse og kan ha maskestørrelse inntil 3 x 7 cm.
- skal ha festeordninger som minst tilsvarer gitterets styrke. Gitteret skal festes med minimum 6 mm gjennomgående bolter. Avstand mellom boltene skal maksimalt være 40 cm. Fester skal ikke kunne demonteres fra utsiden
- som ikke er fastmontert, skal være sikret og låst med FG-godkjente låseenheter i henhold til B-krav for dør

Er gitteret montert på hengslet eller skyvbar vindusramme, skal rammen være sikret og låst med FG-godkjent låseenhet som krevd for dør.

4. Rullesjalusi, rulle-, sakse- og skyvegitter

- skal være typegodkjent av FG
- skal være låst med FG-godkjent låseenhet som krevd for dør
- skal festes til fast karm eller bygningskonstruksjon i henhold til fabrikantens anvisninger og skal ikke kunne demonteres fra utsiden eller i lukket stilling
- med bredde over 3 meter skal være låst med to FG-godkjente låseenheter som krevd for dør, en på hver side
- Rullegitter, saksegitter og skyvegitter skal i lukket stilling være festet til fast karm eller bygningskonstruksjon og sikre hele åpningen. Det skal ikke være mulig å klatre over gitteret i lukket stilling

5. Bakkantbeslag

- skal være slik utformet at det gir døren samme styrke mot oppbrytning på hengselsiden (bakkant) som på låsesiden.